

Sygn. akt III AUa 1382/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SA Grażyna Czyżak SA Lucyna Ramlo

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2020 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy (...) Spółki z o.o. w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o należności z tytułu składek na Fundusz Pracy

na skutek apelacji (...) Spółki z o.o. w R.

od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku, IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 sierpnia 2019r., sygn. akt IV U 504/17

1. Oddala apelację.
2. Zasądza od (...) Spółki z o.o. w R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

SSA Daria Stanek SSA Grażyna Czyżak SSA Lucyna Ramlo

Sygn. akt III AUa 1382/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lipca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił należności płatnika (...) Sp. z o.o. w R. z tytułu składek na Fundusz Pracy

za okres od stycznia 2013 r. do lutego 2016 r. Odwołanie od powyższej decyzji wniósł płatnik(...)Sp. z o.o. w R., domagając się ustalenia, że za okres objęty zaskarżoną decyzją stosunki prawne zawarte pomiędzy płatnikiem a wykonawcami zakwalifikować należy jako umowy o dzieło, a nie umowy o świadczenie usług i że płatnik nie ma obowiązku uiszczenia składek na Fundusz Pracy. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2019 r. Sąd Okręgowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie, sygn.

akt IV U 504/17.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po przeprowadzeniu kontroli u płatnika (...)Sp. z o.o. w R., w dniu 13 lipca 2017 r. wydał 212 decyzji, w których stwierdził, iż umowy o dzieło zawarte przez płatnika z wykonawcami są faktycznie umowami o świadczenie usług, do których na podstawie przepisów prawa cywilnego mają zastosowanie przepisy dotyczące umów zlecenia. Od wszystkich tych decyzji zostały wniesione odwołania przez płatnika lub przez osoby zainteresowane. Sąd Okręgowy we Włocławku po rozpoznaniu wszystkich odwołań zmienił decyzje organu rentowego wyłącznie w przypadku niektórych czeladników za okres nauki, stwierdzając, że nie podlegali oni we wskazanych okresach ubezpieczeniom społecznym. Pozostałe odwołania zostały oddalone i wszystkie wyroki Sądu Okręgowego uprawomocniły się. Zmiana zaskarżonych decyzji wobec czeladników nie wpłynęła na wysokość ustalonych zaskarżoną decyzją składek na Fundusz Pracy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że powyższy stan faktyczny nie był sporny pomiędzy stronami. Obie strony brały czynny udział we wszystkich postępowaniach toczących się na skutek odwołań płatnika lub osób, które zawarły z płatnikiem umowy o dzieło, a tym samym znane im są wyniki tych postępowań, natomiast Sąd posiada wiedzę o tych rozstrzygnięciach z urzędu. W tej sytuacji Sąd uznał za zbędne, a wręcz niedopuszczalne, prowadzenie postępowania dowodowego w niniejszej sprawie na okoliczności podnoszone przez odwołującego, tj. ustalenie, że umowy zakwestionowane przez organ rentowy faktycznie były umowami o dzieło. Kwestia ta została bowiem prawomocnie rozstrzygnięta w postępowaniach toczących się na skutek odwołań wniesionych od decyzji ustalających podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w ramach umów o świadczenie usług, do których na podstawie przepisów kodeksu cywilnego mają zastosowanie przepisy o zleceniach i w tym zakresie Sąd związany jest wydanymi orzeczeniami na mocy art. 365 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy podkreślił ponadto, że odwołujący płatnik w odwołaniu nie kwestionował ustalonych przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji kwot należnych składek na Fundusz Pracy, a tym samym Sąd uznał, w myśl art. 229 w zw. z art. 230 k.p.c., że okoliczność ta została przyznana przez odwołującego.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy uznał odwołanie (...)Sp. z o.o. w R. za nieuzasadnione i na mocy art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. odwołanie to oddalił.

Apelację od wyroku wywiódł płatnik składek (...) Sp. z o.o., zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, w szczególności przepisu art. 365 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 98 § 1 w związku z art. 108 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez ich niewłaściwe zastosowanie skutkujące zaniechaniem wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, a w szczególności poprzez:

- uznanie, że ustalenia faktyczne i poglądy interpretacyjne stojące u podstaw dotychczas wydanych 212 prawomocnych orzeczeń przez Sąd Okręgowy we Włocławku wiążą ten Sąd przy wydawaniu orzeczenia w niniejszej sprawie, co stanowi naruszenie art. 365 § 1 k.p.c.;

- pominięcie, iż wolą odwołującej się jako płatnika oraz wykonawców umów było zawarcie umów o dzieło, która to okoliczność stanowiła fakt mający dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, co doprowadziło do naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.;

- zaniechanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w tym oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków K. Ś. i W. Ż., jak również pominięcie przy dokonywaniu oceny dowodów znaczenia rzeczywistej woli stron przy zawieraniu umów o dzieło i braku uregulowania kwestii czasu pracy we wszystkich badanych umowach o dzieło,

co w konsekwencji doprowadziło do sprzeczności istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło

do wyciągnięcia przez Sąd I instancji wniosków sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego, wykraczających jednocześnie poza schematy logiki formalnej i naruszających przepis art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.;

- brak omówienia z należytą szczegółowością istotnych elementów podstawy rozstrzygnięcia, a w szczególności brak uzasadnienia, dlaczego oddalono wnioski dowodowe odwołującej się o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków K. Ś.

i W. Ż., co w konsekwencji doprowadziło do nieprawidłowego rozstrzygnięcia sprawy i jednocześnie stanowi naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w związku

z art. 13 § 2 k.p.c.;

- błędne przyjęcie, że organ rentowy wygrał proces w całości, podczas gdy przy przyjęciu argumentacji przedstawionej w niniejszej apelacji odwołujący się wygrałby sprawę w 100%, co uzasadnia zasądzenie kosztów postępowania od organu rentowego na rzecz odwołującej się, a zatem doszło do naruszenia art. 98 § 1 w zw. z art. 108 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności:

- przepisu art. 65 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 353⁽¹⁾ k.c. poprzez ich niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy i pominięcie rzeczywistej woli stron przy zawieraniu umowy o dzieło, jak również pominięcie, że właściwość stosunków prawnych łączących wykonawców z (...) Sp. z o.o. wskazywała na zawarcie umów o dzieło, co doprowadziło w konsekwencji do uznania ich przez Sąd I instancji za umowy o świadczenie usług;

- przepisu art. 750 k.c. w związku z art. 734 §1 k.c. poprzez ich zastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy i uznanie, że wykonawcy zawarli z (...) Sp. z o.o. umowy o świadczenie usług, podczas gdy charakter, rodzaj, częstotliwość i efekty wykonywanych przez nich czynności prowadziły do wniosku, że wykonawców łączyły z ww. spółką wyłącznie umowy o dzieło;

- przepisu art. 627 k.c. poprzez jego niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy, podczas gdy charakter, rodzaj, częstotliwość i efekty wykonywanych przez wykonawców czynności prowadziły do wniosku, że łączyły ich z ww. spółką wyłącznie umowy o dzieło;

- przepisu art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 104 ust. 1 pkt 1 lit. a i c i art. 104b ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, poprzez ich błędne zastosowanie w sytuacji, gdy wskazane przepisy nie powinny stanowić podstawy prawnej wydanej decyzji, gdyż (...) Sp. z o.o. nie łączyły z wykonawcami umowy o świadczenie usług.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie zarzutów zawartych w apelacji i ustalenie, że w okresie od stycznia 2013 r. do lutego 2016 r. stosunki prawne zawarte pomiędzy wykonawcami a (...) Sp. z o.o. zakwalifikować należy jako umowy o dzieło, nie zaś umowy o świadczenie usług, w związku z czym (...) Sp. z o.o. nie jest zobowiązana

do przekazania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. składek na Fundusz Pracy za ww. okres rozliczeniowy oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów procesu za I instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a ponadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Z ostrożności procesowej, w przypadku uznania przez Sąd II instancji, że nie rozpoznano istoty sprawy, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów procesu za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja płatnika składek podlega oddaleniu jako bezzasadna.

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie była prawidłowość decyzji pozwanego organu rentowego z 13 lipca 2017 r., określającej należności (...)Sp. z o.o. z siedzibą w R. z tytułu składek na Fundusz Pracy za okres od stycznia 2013 r. do lutego 2016 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w powyższym zakresie Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które uzasadniałyby zmianę bądź uchylenie rozstrzygnięcia. Całość podjętych ustaleń faktycznych Sądu I instancji przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu wyroku zasługuje na akceptację. Ustalenia te jako prawidłowe, a nadto nie wymagające zmiany ani uzupełnienia Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne (art. 387 § 2¹ pkt. 1 k.p.c.).

Sąd odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji, uznając ją za wyczerpującą. Przyjmując za własne dokonane w tym zakresie oceny Sądu I instancji, Sąd odwoławczy nie widzi potrzeby powtarzania w całości trafnego wyводу prawnego (art. 387 § 2¹ pkt. 2 k.p.c.).

Sąd I instancji prawidłowo uznał, że na zasadzie art. 365 § 1 k.p.c. związany jest orzeczeniami, które zapadły w prawomocnie rozstrzygniętych postępowaniach toczących się na skutek odwołań wniesionych od decyzji ustalających podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Sp. s o.o. w R. w ramach umów o świadczenie usług, do których na podstawie przepisów kodeksu cywilnego mają zastosowanie przepisy o zleceniu.

Podkreślić należy, że zgodnie z dyspozycją art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Z prawomocnością orzeczenia sądowego (zarówno w ujęciu materialnym, jak i formalnym) związana jest powaga rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), przy czym jest to konstrukcja prawna odmienna - choć ściśle powiązana - z regulacją art. 365 § 1 k.p.c. Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Moc wiążąca orzeczenia (art. 365 § 1 k.p.c.) może być rozważana tylko wtedy, gdy rozpoznawana jest inna sprawa niż ta, w której wydano poprzednie orzeczenie oraz, gdy kwestia rozstrzygnięta innym wyrokiem stanowi zagadnienie wstępne. Moc wiążąca prawomocnego orzeczenia jest ściśle związana z powagą rzeczy osądzonej (art. 366 § 1 k.p.c.), gdy występuje w nowej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami, choć przedmiot obu spraw jest inny. W nowej sprawie nie może być wówczas zastosowany negatywny (procesowy) skutek powagi rzeczy osądzonej polegający na niedopuszczalności ponownego rozstrzygnięcia tej samej sprawy. Występuje natomiast skutek pozytywny

(materialny) rzeczy osądzonej przejawiający się w tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu (rzecz osądzona) stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami nowy spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym, wcześniejszym wyroku, a więc ostatecznym rezultacie procesu uwzględniającym stan rzeczy na datę zamknięcia rozprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie II CSK 12/09, publik. LEX nr 515722). Taka jest treść prawomocnego orzeczenia, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., a więc treść wyrażonej w nim indywidualnej i konkretnej normy prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2009 r. w sprawie II PK 302/08, publik. LEX nr 513001). A zatem w kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może być ona już ponownie badana. Związanie orzeczeniem oznacza zatem zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią, a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r. w sprawie II CSK 452/06, publik. OSNC-ZD 2008 nr 1, poz. 20 oraz uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2008 r. w sprawie III CZP 72/08, publik. OSNC 2009 nr 2, poz. 20; Glosa 2009 nr 3, s. 24 z głosem M. Sieradzkiej oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08 marca 2010 r. w sprawie II PK 249/09, publik. OSN - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2011 r. Nr 17-18 poz. 225).

W szczególności, powagą rzeczy osądzonej mogą być objęte ustalenia faktyczne w takim zakresie, w jakim indywidualizują one sentencję jako rozstrzygnięcie o przedmiocie sporu i w jakim określają one istotę danego stosunku prawnego. Chodzi jednak tylko o elementy uzasadnienia dotyczące rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, w których sąd wypowiada się w sposób stanowczy, autorytarny o żądaniu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2004 r. w sprawie V CK 528/03, publik. LEX nr 188496 oraz z dnia 21 września 2005 r. w sprawie V CK 139/05, publik. LEX nr 186929).

Reasumując, w kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się dana kwestia, nie może być ona już ponownie badana. Inne sądy, organy państwowe oraz organy administracji publicznej, rozstrzygające w sprawach innych niż karne (§ 2), są związane prejudycjalnie, czyli nie mogą dokonać odmiennej oceny prawnej roszczenia niż zawarta w prejudykacie, ale także nie mogą dokonać odmiennych ustaleń faktycznych.

Mając na uwadze powyższe rozważania stwierdzić należy, że kwestia podlegania ubezpieczeniom społecznym przez wykonawców zatrudnionych przez płatnika składek, nie mogła stanowić przedmiotu ustaleń w niniejszej sprawie. Sąd I instancji prawidłowo ograniczył podstępowanie dowodowe do analizy akt sądowych postępowań prowadzonych w tym przedmiocie, a zakończonych prawomocnymi wyrokami. Związanie powagą rzeczy osądzonej, jak wyżej wyjaśniono, oznacza bowiem niedopuszczalność prowadzenia postępowania dowodowego co do uprzednio prawomocnie osądzonych kwestii. W tych okolicznościach nie może być mowy o niezbadaniu istoty sprawy. Sąd I instancji prawidłowo ustalił, omówił i ocenił jedyną kwestię istotną w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, a mianowicie fakt, że na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. związany jest prawomocnymi wyrokami w przedmiocie ustalenia podlegania wykonawców zatrudnionych przez płatnika składek ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów o świadczenie usług, do których mają zastosowanie przepisy dotyczące umów zlecenia.

Wszelkie zarzuty podniesie przez apelującego w zakresie podlegania przez wykonawców spółki ubezpieczeniom społecznym są bezpodstawne i nie mogą podlegać ocenie przez Sąd odwoławczy w ramach niniejszego postępowania.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt. 1 lit. c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (j.t. Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2011 r., obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej minimalne wynagrodzenie

za pracę opłacają pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, oraz za osoby z nimi współpracujące, z wyłączeniem osób świadczących pracę na podstawie umowy uaktywniającej, o której mowa w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Skoro zatem prawomocnie przesądzono, że wykonawcy (...)Sp. z o.o.

w R. podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, Sąd I instancji trafnie uznał, że płatnik składek obowiązany jest również do opłacania składek na Fundusz Pracy z przedmiotowego tytułu.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że bezsporna pozostawała wysokość należności z tytułu nieopłaconych składek wskazanych w zaskarżonej decyzji z 13 lipca 2017 r. Płatnik składek negował ich naliczenie co do zasady, nie kwestionował natomiast sposobu i wyniku ich obliczenia, wprost przy tym stwierdzając, że wartość przedmiotu zaskarżenia została ustalono w oparciu o niekwestionowane wyliczenia organu rentowego.

W tym stanie rzeczy, uznając zaskarżony wyrok za prawidłowy, Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jak w punkcie pierwszym wyroku.

W punkcie drugim wyroku Sąd Apelacyjny zasądził od (...)Sp. z o.o.

w R. na rzecz pozwanego organu kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję, działając w tym zakresie na podstawie art. 98 ust. 1 i 3,

art. 99 i art. 108 ust. 1 zd. 1 k.p.c. w związku z § 2 pkt. 7 i § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (j.t. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

SSA Daria Stanek SSA Grażyna Czyżak SSA Lucyna Ramlo